
MEMORIAL ČESKÁ REPUBLIKA, Z.S. VÝROČNÍ ZPRÁVA 2021

OBSAH

Úvodní slovo	1
O Memorialu Česká republika	2
Členové Memorialu Česká republika	3
Naše aktivity v roce 2021	4

ÚVODNÍ SLOVO

V roce 2021 český Memorial pokračoval v informování české veřejnosti o politických represích proti představitelům ruské občanské společnosti – Alexeji Navalnému, redakci studentského časopisu DOXA, nebo historikovi Juriji Dmitrijevi. Na jaře jsme na našich webových stránkách zveřejnili i podrobný návod, jak napsat dopis podpory Dmitrijevi k ruskému Nejvyššímu soudu. Výsledkem bylo několik desítek dopisů zaslaných z České republiky. Jedním z těch, kteří se rozhodli Dmitrijeva tímto způsobem podpořit, byl i budoucí ministr zahraničních věcí České republiky Jan Lipavský.

Samozřejmě jsme se zaměřili také na informování české veřejnosti o aktivitách Memorialu v Rusku a o snahách ruských úřadů zabránit jeho činnosti (ať už se jednalo o nezákonné prohlídky kanceláří organizace nebo zadržení jejích spolupracovníků). Bezprecedentní tlak na Memorial vyvrcholil dne 11. listopadu, 2021, kdy ruská prokuratura podala žádosti o zrušení dvou nejznámějších organizací Memorialu: Mezinárodního Memorialu a Lidskoprávního centra Memorial. Přes veškeré úsilí, které jsme vyvinuli společně s našimi ruskými i dalšími zahraničními kolegy a partnery, ruské soudy v prosinci 2021 rozhodly o likvidaci obou organizací. Zároveň ve stejných dnech městský soud v Petrozavodsku zpřísnil trest odnětí svobody historiku Juriji Dmitrijevi ze 13 na 15 let. Vnitropolitická realita je v Rusku natolik smutná, že tyto zprávy bohužel nikoho nepřekvapily. Pokud nás v této situaci může něco potěšit, tak snad jenom to, že toto téma bylo důležité nejen pro nás jako pro spolupracovníky českého Memorialu, ale také pro řadu lidí v České republice, kteří se o téma zajímají a vyjadřují nám svoji podporu.

Štěpán Černoušek, Předseda

O MEMORIALU ČESKÁ REPUBLIKA

Oficiální název: Mezinárodní historicko-vzdělávací, dobročinná a lidskoprávní společnost Memorial - pobočka Česká republika, z.s.

Zkrácený název: Memorial Česká republika

IČO: 04924037

Memorial Česká republika je pobočkou Mezinárodní historicko-vzdělávací, dobročinné a lidskoprávní společnosti Memorial (Mezinárodní Memorial) se sídlem v Moskvě. Jejím úkolem je v první řadě být nápomocen mateřské organizaci ve vztahu k české veřejnosti i v mezinárodním kontextu. S Mezinárodním Memorialem sdílíme především zájem o výzkum sovětského, respektive komunistického represivního systému a jeho současnou reflexi. Memorial Česká republika propojuje ruské partnery s těmi českými a naopak zprostředkovává pro české zájemce kontakt a informace o mateřské organizaci a její činnosti.

Memorial Česká republika nevede účetnictví a nehospodaří s žádnými finančními prostředky. V případě zájmu zprostředkuje přímou finanční podporu mateřské organizaci Mezinárodní Memorial.

ČLENOVÉ MEMORIALU ČESKÁ REPUBLIKA

(k 1. lednu 2022):

Štěpán Černoušek, Memorial Česká republika / Gulag.cz

Nela Laryšová, Memorial Česká republika / EU-Russia Civil Society Forum

Daniela Kolenovská, Katedra ruských a východoevropských studií Fakulty sociálních věd
Univerzity Karlovy

Jakub Múčka, Atlas of Today's World

Alexandra Skorvid, Gulag.cz

Olga Storoževa, БюджетТолк

Igor Suvorov, Gulag.cz

Tereza Soušková, Gulag.cz

NAŠE AKTIVITY V ROCE 2021

Kromě šíření informací o činnosti našich ruských kolegů jsme pořádali řadu vlastních akcí, většinou ve spolupráci s partnerskou organizací Gulag.cz. Níže přinášíme stručný popis našich aktivit v roce 2021.

25. února jsme na našich webových stránkách zveřejnili rozhovor s jednou ze zakladatelek Memorialu, historičkou Irinou Ščerbakovou, který do češtiny přeložila naše dobrovolnice Naďa Nicielniková. Rozhovor nese název „Neuvěřitelně hybridní populismus“ a věnuje se tématu historické politiky v Evropě a Rusku.

Foto: Daria Krotova

18. března jsme poprvé vydali newsletter českého Memorialu. K jeho odběru se dá přihlásit [zde](#).

20. května se u příležitosti stého výročí narození Andreje Sacharova v Senátu Parlamentu ČR uskutečnila konference „Andrej Sacharov 2021: Česká a ruská hlediska“. Zahájení se zúčastnil 1. místopředseda Senátu Jiří Růžička, místopředseda Senátu Jan Horník, poslankyně Helena Langšádlová a senátor Marek Hilšer.

Po konferenci byla ve Valdštejnské zahradě slavnostně zahájena výstava „Andrej Sacharov — člověk epochy“. Obě akce proběhly díky spolupráci českého Memorialu, Senátu PČR, platformy Přátelé svobodného Ruska, Fakulty sociálních věd UK, sdružení Gulag.cz, festivalu Kulturus, Sacharovova centra, seskupení Rusko sedící a MRR (My Russian Rights).

Foto: Štěpán Černoušek

Výstava se těšila velkému zájmu veřejnosti a v polovině července 2021 byla přemístěna do Brna. Vernisáž proběhla **15. července** v prostorách brněnského Bunkru 10-Z. Detailní informaci o konferenci a výstavě najdete [zde](#).

14. září jsme založili [účet na Twitteru](#).

29. října jsme se spolu s Gulag.cz tradičně připojili k akci Mezinárodního Memorialu „Navracení jmen“, během níž si připomínáme jména těch, kdo zemřeli v důsledku sovětského státního teroru. Akce se konala v offline i online prostředí. Sešli jsme se u bývalého Stalinova pomníku v Praze a ti, kdo se k nám nemohli připojit osobně, dostali možnost se akce zúčastnit online. Společně se nám podařilo uctít památku více než 60 obětí stalinského teroru.

12. listopadu jsme spolu s Gulag.cz, Post Bellum / Paměť národa, Asociací pro mezinárodní otázky (AMO), Bezpečnostním centrem Evropské hodnoty, Člověkem v tísní, Občanským institutem, Muzeem paměti XX. století a Post Bellum SK spustili na mezinárodním portále change.org [petici na podporu Mezinárodního Memorialu](#) a během několika dní ji podepsalo více než 700 lidí. Toto gesto bylo spíše symbolické, ale posloužilo jako jasný důkaz toho, že práce Memorialu je důležitá také pro českou veřejnost.

22. listopadu uspořádali členové českého Memorialu na podporu svých ruských kolegů malou demonstraci. Sešli se před ruskou ambasádou v České republice.

Foto: Jakub Můčka

Téma likvidace Memorialu hodně rezonovalo v českých médiích a **22. listopadu** v Respektu vyšel [rozhovor s Dmitrijem Kokorinem](#), dlouholetým zaměstnancem Memorialu.

13. prosince jsme spolu s partnerskou organizací Gulag.cz organizovali na náměstí Borise Němcova před ruskou ambasádou v Praze demonstraci na podporu Memorialu. Akce nesla název „Světlo pro Memorial“ a zúčastnilo se jí na 50 lidí. Uskutečnila se v předvečer druhého zasedání soudu v Moskvě, který rozhodoval o likvidaci Mezinárodního Memorialu a Lidskoprávního centra Memorial. Ruská redakce Rádia Praha sepsala o naší akci podrobnou [zprávu](#).

28. prosince jsme vydali [prohlášení k rozhodnutí soudu o likvidaci Mezinárodního Memorialu](#).

Foto: Štěpán Černoušek